

Atnaujintas ugdymo turinys - ką turi žinoti mokinių tėvai

Vilniaus Balsių progimnazijos direktorė Virginija Giršvildienė

Atnaujintos ugdymo programos 1-4 klasėse

- Nuo 2023 m. rugsėjo startuoja 1,3,5,7,9,11 klasės
- Kas inspiravo programų atnaujinimą:

Didėjantis naujos
informacijos srautas

Tobulėjančios
technologijos

Poreikis naujų mokymo(si)
būdų, paremtų
įvairiapusiais gebėjimais

Laikmetis darbo rinkoje suformavo gebėjimų poreikį: suvokti, analizuoti, ieškoti priežasčių, palyginti, nustatyti, kelti klausimus ir spręsti problemas, turimas žinias susieti ir taikyti naujose situacijose, kūrybiškai mąstyti, apdoroti informaciją, tinkamai išreikšti save, gebėti dirbti su kitais žmonėmis

Atsirado poreikis mokytis:
bendradarbiaujant;
naudojant technologijas, interaktyvias mokymosi priemones (mokymosi aplinkų keitimo poreikis (skaitmeninės mokymosi aplinkos);
tyrinėjant (savarankiško mokymosi gebėjimai) ir demonstruojant vizualinę medžiagą.

Kodėl atnaujinamas ugdymo turinys?

**Perkrautas
turinys**

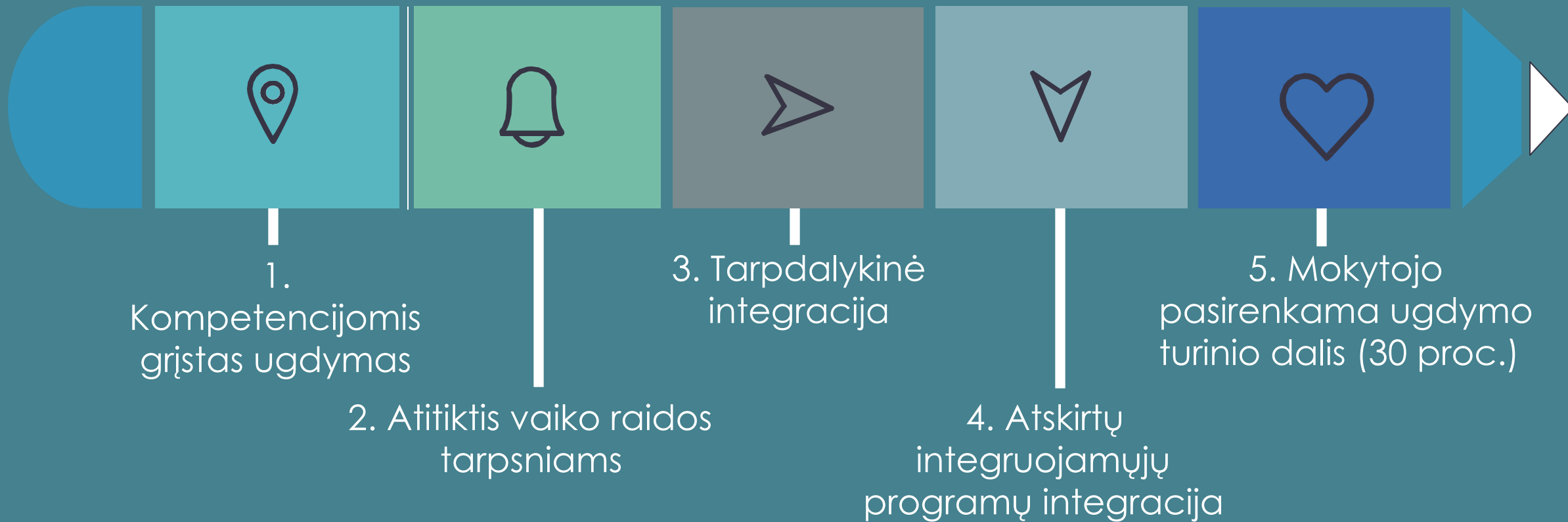
**Neatitiktis tarp
dabartinio
turinio ir ateities
poreikių**

**Ugdymo turinys
neužtikrina
socialinio
teisingumo**

**Neefektyvus
ugdymo turinio
įgyvendinimo
(trūksta
lankstumo)**

Ugdymo turinio atnaujinimo principai

Kokie elementai keičiasi esmingai?

Kompetencijomis grįstas ugdymo turinys

Komunikavimo kompetencija

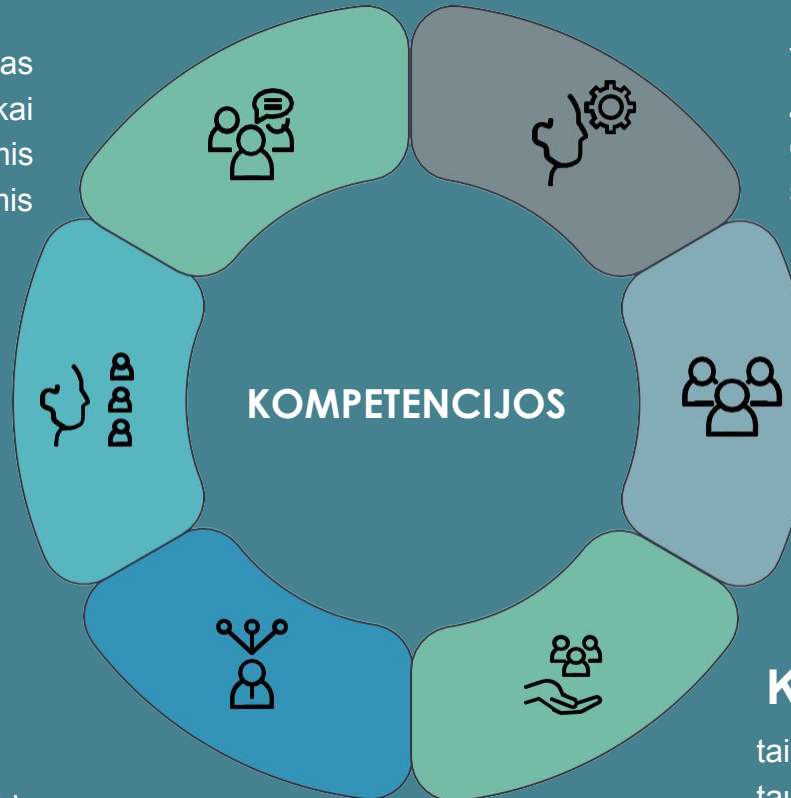
tai asmens gebėjimai kurti, perduoti ir suprasti žinias (faktus, požiūrius ar asmenines nuostatas) etiškai naudojantis verbalinėmis ir neverbalinėmis priemonėmis ir technologijomis

Socialinė, emocinė ir sveikos gyvensenos kompetencija

asmens savimonė ir savitvarda, socialinis sąmoningumas, tarpusavio santykių kūrimo gebėjimai, atsakingas sprendimų priėmimas ir asmens rūpinimasis fizine ir psichine sveikata

Kūrybiškumo kompetencija

gebėjimas tyrinėti, generuoti, kurti, vertinti sau ir kitiems reikšmingas kūrybines idėjas, produktus, problemų sprendimus

Pažinimo kompetencija

tai motyvacija ir gebėjimai pažinti save ir pasaulį, įgyjami įsisavinant [perimant] žmonijos kultūrinę patirtį. Ji apima dalyko žinias ir gebėjimus, kritinio mąstymo, problemų sprendimo, mokėjimo mokytis gebėjimus

Pilietiškumo kompetencija

tai vertybės, nuostatos, supratimas ir praktinio veikimo gebėjimai, įgalinantys ugdyti pilietinį tapatumą ir stiprinti pilietinę galią, kartu su kitais kūrybiškai ir socialiai atsakingai kurti demokratišką visuomenę, stiprinti Lietuvos valstybingumą tarptautinėje bendrijoje

Kultūrinė kompetencija

tai kultūrinis sąmoningumas, pagrįstas žiniomis apie savo tautos, savo šalies, Europos ir pasaulio kultūros tradicijas, kultūrų įvairovę, dabarties kultūros reiškinius

Skaitmeninė kompetencija

tai asmens gebėjimas pažinti ir įvaldyti skaitmenines technologijas, kritiškai ir atsakingai naudotis jomis mokantis, dirbant ir dalyvaujant visuomenės gyvenime

PAMOKA

PLANAVIMO ESMINIAI ŽINGSNIAI

▪ KOKIOMS KOMPETENCIJŲ SRITIMS UGDYTI SKIRTI UŽDAVINIAI?

3 žingsnis

UŽDAVINIŲ TURINYJE ATPAŽIŠTAME PLĖTOJAMAS KOMPETENCIJAS

PAŽINIMO KOMPETENCIJA

Nagrinėdami tam tikrus paminklo istorijos aspektus gilinasi į gyvenamosios vietos (gatvės) istoriją.

KŪRYBIŠKUMO KOMPETENCIJA

Kuria istorinį pasakojimą.

KOMUNIKAVIMO KOMPETENCIJA

Mokosi argumentuoti savąjį istorijos supratimą.

KULTŪRINĖ KOMPETENCIJA

Suvokia kultūrinio paveldo reikšmę, mokosi jį puoselėti

SOCIALINĖ, EMOCINĖ IR SVEIKOS GYVENSENOS KOMPETENCIJA

Nagrinėja istorinių asmenybių poelgius, charakterio bruožus.

PILIETIŠKUMO KOMPETENCIJA

Įvardija istorinių įvykių taikius sprendimo būdus ir pateikia pavyzdžių iš valdovų gyvenimo.

SKAITMENINĖ KOMPETENCIJA

Ieško duomenis, informaciją ir turinį apie miesto istoriją, naudodamasis paprasta paieška skaitmeninėje aplinkoje

Pasiekimų lygių požymiai

8. Pasiekimų lygių požymiai

8.1. 1–2 klasės

Kai mokinių pasiekimai vertinami pažymiais, jie siejami su pasiekimų lygiais: I **slenkstinis** lygis – 4, II **patenkinamas** lygis – 5–6, III **pagrindinis** lygis – 7–8, IV **aukštesnysis** lygis – 9–10.

Pasiekimų lygiai

I	II	III	IV
C1.1 Kartu su mokytoju aptaria tyrimus, kaip vieną iš pasaulio pažinimo būdų.	C1.2 Kartu su mokytoju aptaria, kaip atliekami tyrimai. Nurodo, kad pasaulį pažįstame tyrinėdami.	C1.3 Kartu su mokytoju aptaria, kodėl svarbu tyrinėti pažįstant pasaulį ir kaip atliekami tyrimai.	C1.4 Kartu su mokytoju aptaria, kodėl svarbu tyrinėti pažįstant pasaulį. Savais žodžiais nusako, kaip reikia atlikti tyrimą nuo pradžios iki pabaigos.
C2.1 Su mokytoju išsiaiškina, kas bus tyrinėjama.	C2.2 Mokytojo padedamas kelia paprasčiausio tyrimo akivaizdų klausimą, išsiaiškina tyrimo tikslą.	C2.3 Mokytojo padedamas kelia paprasto tyrimo klausimą, nurodo, kaip atlikti tyrimą akivaizdžią su mokytoju aptaria tyrimą.	C2.4 Mokytojo padedamas kelia paprasto tyrimo klausimą, nurodo tikslą, formuluoja akivaizdžią hipotezę.
C3.1 Kartu su mokytoju aptaria paprasčiausio tyrimo atlikimą: eigą, kokių reikia priemonių ir medžiagų, kur ir kada reikia atlikti, kiek laiko	C3.2 Kartu su mokytoju aptaria paprasčiausio tyrimo planuoja paprasčiausio tyrimo eigą, kokių reikia priemonių ir medžiagų, kur ir kada reikia atlikti, kiek laiko	C3.3 Kartu su mokytoju aptaria paprasto tyrimo atlikimą: pasirenka iš pateiktų priemonių ir medžiagų, kur ir kada reikia atlikti, kiek laiko	C3.4 Nurodo paprasto tyrimo atlikimo eigą, atlikimo vietą, laiką bei trukmę, pasirenka iš pateiktų tinkamas priemones ir medžiagas.

- savarankiškumas
- sudėtingumas
- kontekstas

Pokyčiai atnaujinamoje Matematikos programoje

- Daugiau dėmesio skiriama giliam matematinių sąvokų, procedūrų, idėjų supratimui ir matematiniam komunikavimui.
- • Akcentuojamas dėsningumų tyrinėjimas, matematinių idėjų argumentavimas.
- • Matematikos žinios ir gebėjimai taikomi mokiniui aktualiuose, prasminguose ir suprantamuose kontekstuose (asmeniniame, profesiniame, visuomeniniame ir moksliniame).
- • Į matematinį turinį integruotos temos „Algoritmai ir programavimas“ ir „Finansinis raštingumas“.
- • Praplėsta ir pagilinta turinio sritis „Duomenys ir tikimybės“.
- **Skaičiai iki 1 000 000** tačiau veiksmų sudėtingumas iš esmės nekinta (daugyba iš vienaženklis ir dviženklis skaičiaus, dalyba **tik** iš vienaženklis skaičiaus);
- **Dėmesys mintinio skaičiavimo strategijoms**, paremtoms skaičiaus sandaros, sudėties ir atimties, daugybos ir dalybos veiksmų ryšio suvokimu, atliekamų operacijų savybėmis;
- • **Uždavinio sprendimo sampratos formavimas**, mokantis uždavinio sprendimą užrašyti kaip klausimų ir atsakymų seką;
- • **Sustiprintas dėmesys trupmenų mokymui** - mokomasi sudėti ir atimti trupmenas su vienodais vardikliais vieneto ribose, taip pat sudėti ir atimti dešimtiniu pavidalu parašytus skaičius su vienu ar dviem skaitmenimis po kablelio;
- • **Išskirta finansinio raštingumo tema** – formuojamas žodynas, būtinas kalbant apie prekių ar paslaugų kainas ar kainų pokyčius; aptariama, kaip kiekvieno žmogaus elgesys, susijęs su išlaidavimu, taupymu, veikia artimą ar globalią aplinką; aiškinamasi kaip asmuo gali įvertinti, ar kaina yra priimtina pagal jo/jo šeimos finansines galimybes.

Pokyčiai atnaujinamoje Matematikos programoje

- Mokomasi rasti **daikto ar daiktų skaičiaus dalį** (pusę, trečdalį, ketvirtadalį, aštuntadalį). Aiškinamasi, **kaip rasti visą daiktų skaičių**, kai žinoma jų pusė, trečdalis, ketvirtadalis, aštuntadalis – 2 klasė
- Nagrinėjant gyvenimiškas situacijas **sprendžiami daiktų skaičiaus kelių dalių radimo uždaviniai**. Naudojant vaizdines priemones išsiaiškinama, kaip randamas visas daiktų skaičius, kai žinomos jo kelios dalys – 4 klasė.
- **Dėsningumų tema pradinėje mokykloje nauja.**
- **1-oje klasėje mokiniai bus mokomi atpažinti ir apibūdinti įvairias objektų sekas** iš 2–3 pasikartojančių narių grupių (pvz. ABAB..., AABAAB...), jas pratęsti, rasti trūkstamus sekų narius, sudaryti seką pagal nurodytą taisyklę, sukurti savo, taip pat nagrinėjamos skaičių sekos, kurių nariai didėja ar mažėja po 2, 3, 5 ir 10 vienetų. Kitose klasėse nagrinėjamos sekos sudėtingės.
- **4-oje klasėje mokinių akiratį apie įvairias sekas papildys sekos, kurių nariais yra paprastosios, dešimtainės trupmenos.** Bus nagrinėjamos objektų sekos, kai kiekvieną kitą sekos objektą sudaro vis daugiau (mažiau) elementų, kurie nebūtinai išdėstomi vienoje eilėje, o taip pat sekos, gautos suliejus dvi sekas.
- • Į pradinį ugdymą integruota ir informatika.

Pokyčiai atnaujinamoje Matematikos programoje

Nagrinėjami įvairesni greičio matavimo vienetai (km/h, m/min, m/s), **tūrio matavimo vienetai** kubinis centimetras (cm³), kubinis metras (m³).

- **Mokomasi nurodyti koordinacių plokštumos pirmame ketvirtyje pažymėto taško koordinates.**
- Nagrinėjamos **simetriškos ašies ir tiesės atžvilgiu** figūros, mokomasi pagrįsti, kodėl nagrinėjama figūra yra/nėra simetriška, užbaigti ar sukurti ašies/tiesės atžvilgiu simetrišką piešinį.
- 1-oje klasėje mokiniai pradės nuo paprasčiausių figūrų – taško, tiesės, spindulio, atkarpos – vaizdavimo brėžinyje ir **mokymosi apibūdinti šių figūrų padėtį viena kitos atžvilgiu.**
- • 2-oje klasėje mokiniai išsiaiškins, ką reiškia tokios sąvokos, kaip **laužtė, kampas, daugiakampis, daugiakampio kampas, daugiakampio kraštinė.**
- • 2 klasėje mokiniai susipažins ne tik su kubu, rutuliu, bet ir **su stačiakampiu gretasieniu, kūgiu, ritiniu, mokysis šias figūras atpažinti paveikslėlyje**, rasti į jas panašių daiktų aplinkoje, rūšiuoti.
- • 3-oje klasėje mokiniai **išmoks įvardyti ir pavaizduoti susikertančias ir nesusikertančias tieses**, paaiškinti, kada jas vadiname lygiagrečiomis ar statmenomis, atrasti įvairių tiesių porų pasireiškimo aplinkoje pavyzdžių.
- 3 klasėje susipažįsta su erdvės figūra – **prizme.**
- • 4-oje klasėje mokiniai taip pat **mokysis rūšiuoti trikampus ne tik pagal kampus, bet ir pagal kraštines** (įvairiakraštis/lygiašonis/lygiakraštis).
- 4 klasėje **diagramos braižomos naudojant fizines ir skaitmenines priemones.**
- • **Daugiau dėmesio numatoma skirti įvairių teiginių formulavimui, aiškinimuisi, kuomet teiginys teisingas/neteisingas, kokie teiginiai laikomi priešingais.**

Pagrindiniai atnaujinto Lietuvių k. turinio elementai

- **Spausdintų ir skaitmeninių tekstų įvairovė** (bežodė knyga, komiksas, animacinis filmas, knyga su šešėlių teatro vaizdo įrašu, knyga su garso įrašu).
- **Kalbos mokymasis tyrinėjant.**
- **Aukštesnieji mąstymo pasiekimai.**
- **Informatinio mąstymo ugdymas per medijų tekstų supratimą, vertinimą, kūrimą, kalbėjimo, klausymo, skaitymo ir rašymo strategijų taikymą.**
- **Siekama, kad vaikai, mokydamiesi kalbos, taikytų kalbos pažinimo strategijas – pagal pavyzdį ir savarankiškai atliktų nesudėtingus kalbos tyrimus, aiškintųsi ir tyrinėtų kalbos vartojimą (pvz., stebi kalbos vartojimo situacijas artimoje aplinkoje, daro išvadas pagal aiškiai pastebimus požymius).**
- **Siekama, kad mokiniai atlikdami tyrimus aktyviai veiktų: eksperimentuotų, rinktų kalbos vienetus (raides, žodžius, sakinius, tekstus), juos rūšiuotų, žaistų kalba ir kalbinius žaidimus.**

Pokyčiai gamtamoksliniame ugdyme

Išskiriamos dvi programos- viena pamoka **Gamtamokslinis ugdymas ir Socialinis ugdymas;**

□ **1-oje klasėje**

□ **Gamtamokslinis ugdymas**

□ Gyvenimo ciklai, dauginimasis ir paveldimumas -gyvenimo ciklų etapai ir plačiai paplitusių augalų bei gyvūnų gyvenimo ciklų skirtumai.

□ **Socialinis ugdymas**

□ Jėgos ir judėjimas: -žinomos jėgos ir kūnų judėjimas; -paprasti mechanizmai.

□ **2-oje klasėje**

□ **Gamtamokslinis ugdymas**

□ Ekosistemos: -bendrosios ekosistemos; -tarpusavio ryšiai, būdingi paprastai mitybos grandinei; -konkurencija ekosistemose;

□ **Socialinis ugdymas**

□ Žemės oro ir klimato sąlygos: -oro ir klimato sąlygos Žemėje.

Pokyčiai gamtamoksliniame ugdyme

3-oje klasėje

☐ **Gamtamokslinis ugdymas**

- ☐ Medžiagų klasifikacija ir savybės, medžiagų pokyčiai: -medžiagų būsenos ir būdingi kiekvienos būsenos skirtumai; -fizinės savybės, kuriomis remiantis klasifikuojamos medžiagos; -magnetinė trauka ir stūma.

☐ **Socialinis ugdymas**

- ☐ Žmogaus sveikata -užkrečiamųjų ligų perdavimas, - profilaktika ir simptomai; -geros sveikatos išsaugojimo būdai.

☐ 4-oje klasėje

☐ **Gamtamokslinis ugdymas**

- ☐ Žemės vieta Saulės sistemoje: -Saulės sistemos kūnai ir jų judėjimas -Žemės judėjimas ir žemėje stebimi su tuo susiję dėsningumai.

☐ **Socialinis ugdymas**

- ☐ Energijos formos ir jų perdavimo būdai: -įprasti energijos šaltiniai ir energijos naudojimo būdai; -šviesa ir garsas kasdiniame gyvenime; -šilumos perdavimas; -elektra ir paprastos elektros sistemos.

Atnaujinta Šokio bendroji programa

Siekiama, kad mokiniai:

- Ugdytūsi vertybines nuostatas **domėtis šokio tradiciniais ir šiuolaikiniais reiškiniais**, jausti poreikį dalyvauti šokio veiklose;
- **Gebėtų išraiškingai šokti pavieniui ir grupėje,**
- **Nagrinėtų/interpretuotų/vertintų savo stebėtą, atliktą šokio kūrinį;**
- **Nagrinėtų šokio kontekstus;**

Atnaujinta Muzikos bendroji programa

Siekiama, kad mokiniai:

- puoselėtų savo įgimtą muzikalumą, **ugdytūsi muzikavimo, kūrybos ir muzikos supratimo gebėjimus;**
- **muzikuodami drauge ir po vieną** susipažintų su įvairiais vokaliniais ir instrumentiniais garso išgavimo būdais;
- **išbandytų įvairias muzikinės raiškos priemones**, nagrinėtų muzikinės kalbos savybes, įgytų muzikinio raštingumo pradmenis;
- **susipažintų** su muzikos reiškiniais, **muzikos žanrų ir formų įvairove**, mokytūsi juos vertinti;
- **muzikos išpūdį ir patyrimą išreikštų įvairiais būdais:** plastišku ir raiškiu judesiu, vizualiai (spalva ar linija), žodiniu apibūdinimu; dalyvautų klasės ir mokyklos, šeimos ir bendruomenės muzikiniame gyvenime.

Atnaujinta Dailės ugdymo programa

- **1-2 klasėje patikslintas mokymosi turinys:**
- Grafinės, spalvinės, erdvinės raiškos pažinimas:
- **Mokosi užrašyti savo kūrinio metriką: vardą, pavardę, klasę.**
- **Per patrauklią kūrybinę veiklą įtvirtinamos dailės sąvokos: ...**
- Kuria savitas pieštas, tapytas ir erdvines raides ...
- **Nagrinėjant meno kūrinius atpažįstama simetrija ir jos įtaka vaizde gamtoje ir žmogaus aplinkoje.**
- **Gyvosios gamtos (augalų, gyvūnų, žmogaus) savitas piešimas, tapymas, lipdymas.**
- **Sociokultūrinė aplinka:**
- **Aptariami senoviniai pastatai vidus ir išorė, senų daiktų patogumas, iš ko jie sukurti. Palyginami seni ir nauji daiktai, namai, aptariamas jų grožis.**

Atnaujinta Dailės ugdymo programa

- **3 - 4 klasėje patikslintas mokymosi turinys:**
- **Atlieka grafinius eksperimentus įvairiomis technikomis.**
- **Skatinami visada užrašyti savo kūrinio metriką: vardą, pavardę, klasę, sukūrimo datą, pavadinimą.**
- **Kuria žemo ir aukšto reljefo darbus (įspaustus, įrėžtus, įgaubtus, išgaubtus) iš antrinių žaliavų, gamtos medžiagos, lipdo iš molio ar plastilino. Per patrauklią kūrybinę veiklą įtvirtinamos dailės sąvokos: ...**
- **Sociokultūrinė aplinka:**
- **Kultūrinis paveldas. Per praktinę kūrybinę raišką, veiklą susipažįsta su istorinių, kultūrinių ir etnografinių paminklų, paveldo objektų, dailės kūrinių artimiausiuose muziejuose vertingumu ir jų išsaugojimo svarba.**
- **Etninė kultūra. Per patrauklią kūrybinę veiklą susipažįsta su lietuviška mitologija, mitinėmis būtybėmis.**
- **Švenčių puošimo tradicijos. Suvokia kalendorinių švenčių šventimo prasmę, išskiria svarbiausius švenčių puošimo elementus, simbolius ir jų įprasminimą meno kūriniuose.**

Atnaujinta Dorinio ugdymo programa

- ❑ **Temos suformuotos kaip klausimai, akcentuojama klausimų kėlimo, įvairių mus supančių fenomenų svarstymo, diskutavimo svarba.** Filosofiniai klausimai - ką man visa tai reiškia?
- ❑ **Pasiekimų sritys išliko tos pačios, tačiau atnaujinti visi pasiekimai. Daug dėmesio skirta virtualumo problematikai** (saugus elgesys virtualioje erdvėje, bendravimo virtualioje erdvėje etika ir pan.)
- ❑ **Aš ir virtualumas.** Ar man smalsu sužinoti, kaip veikia internetas? Kuo jis man naudingas, kuo pavojingas? Kokių taisyklių svarbu laikytis virtualioje erdvėje?
- ❑ **Virtualus Kitas:** Ar žinau kaip mandagiai bendrauti su kitu virtualioje erdvėje? Kai matau savo tikrą draugą kompiuterio ekrane – ar nepasiilgstu jo realybėje?
- ❑ **Virtuali bendruomenė:** Ko galiu išmokti iš animacinių filmukų ir pasakų? Animacija ir pasakos. Kokie animaciniai filmai man patinka? Kokie animacinių filmų, pasakų personažai man patinka ar nepatinka, kodėl? Ar galiu sužinoti internete įdomių dalykų apie savo šalies žmones?
- ❑ **Ekologinių problemų raiška virtualybėje:** Ko galiu išmokti iš dokumentinių filmų apie gyvūnijos ir augmenijos gyvenimą? Ar man patinka žiūrėti filmus apie gamtą? Kodėl svarbu matyti ir girdėti gyvūnų ir augalų problemas per TV?
- ❑ **Daug dėmesio skiriama refleksijos įgūdžiams stiprinti, savistabai, savęs pažinimo ugdymui, savarankiško kritinio bei kūrybinio mąstymo puoselėjimui** (Rūpestis dėl savęs ir kitų).

Daugiau apie ugdymo turinio atnaujinimą galima susipažinti:

- <https://www.mokykla2030.lt/ugdymo-turinio-atnaujinimas/>
- <https://www.mokykla2030.lt/susitikimai-ir-pristatymai/>
- <https://www.nsa.smm.lt/wp-content/uploads/2022/06/Tyrimo-ataskaita-2022-06-10.pdf>

